

Straža v viharju

Izbaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslav. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 2. novembra 1939

Leto VI — Številka 8

Okrožnica Pija XII.

Biseri iz prve okrožnice papeža Pija XII. „Summi Pontificatus“

Kot božji namestnik gleda papež Pij XII. iz najvišje perspektive ves današnji razvoj sveta in odkriva kot božji pastir s krvavečim srcem rane narodov, da bi vlil vanje balzam in olje, ki ga more dati samo Kristus in ki edini more zaceliti te rane. Bisere iz te okrožnice, ki je kakor božja listina, ki v grandioznih slikah opisuje zablode in obupen položaj časa, pa daje tudi zdravila, bomo nanizali v našem listu ter jih kot smernice vzeli za naše mišljenje in delovanje.

Kralju Kraljev! (L. 1899 — l. 1939)

Leon XIII. je posvetil 1899 ves svet presv. Srcu Jezusovemu, kar mu je naravnost navdihnila božja Previdnost, in kot mladi novomašnik se je Pij XII. iz vsega srca radoval. Ob začetku svojega pontifikata poklanja svojo vstopno molitev »Kralju kraljev in Gospodu gospodujočih!« Služba temu kralju bo alfa in omega vsega delovanja in nehanja, trpljenja in potrpljenja nadpastirske službe.

Ako gleda papež v luči večnosti vse svetovne dogodke, se mu pomen posvetitve človeštva presv. Srcu Kristusa Kralja zdi vedno bolj pomemben. Vedno številnejše vrste človeštva se trgajo od evangelija in božjih zakonov, vedno bolj se uveljavlja v svetu duh, ki je sovražen pridigi na gori, v kateri je Kristus razglasil ljubezen in samoopoved kot osnovi božjega kraljestva.

Višek kulta Srca Jezusovega je pa uvedba posebnega praznika Kristusa Kralja in nobena doba ni tako potrebovala Kristusa kakor naša, za katero velja kljub vsemu tehničnemu napredku beseda iz skrivnega razodetja. Praviš: Sem bogat... in ničesar mi ne manjka in ne veš, da si... reven in slep in nag.

Katero srce bi ne vzplamtelo, da pride na pomoč onim, ki so se, sledeč zmotam in strastem, oddaljili od vere pravega Boga in od zveličavne blagovesti Kristusove.

Kdo v armadi Kristusovi bi ne bil pripravljen do večjih žrtev, če vidi, da nasprotniki bogokletno lomijo ploščo, na katere je Bog zapisal svoje zapovedi, da bi jih na-

domestili z odredbami, v katerih ni duha in sluha od božjih zapovedi!

Praznik Kristusa Kralja, ob katerem je ta okrožnica bila objavljena, naj služi posebno v to, da se zopet znova vzbudi duh Kristusa Kralja in da se spet obnovi prisega zvestobe Njegovim zakonom. Prvo svojo okrožnico pa polaga papež ob vznožje Kristusa Kralja, v katerega stavi svoje zaupanje.

V posebno uteho mu je zavest, da se verniki tesno družijo z Nadpastirjem, in da se čut družinske skupnosti med katoliki vedno bolj krepi, čim bolj čutijo neko vesoljno nevarnost, ki ogroža katoliško občestvo. Posebno v dnevih, ko je bil izvoljen za papeža, je začutil val in dih tega katol. občestva, ki ga je krepil pri prevzemu najvišje oblasti.

★

Iz uvoda in konca okrožnice objavljamo sledeče odstavke v prevodu, ker se v njih zrcali vsa plemenita miselnost »angelskega pastirja«.

Iz okrožnice Sv. očeta papeža

Častiti bratje, ali more biti kaka nujnejša in večja dolžnost kot ljudem našega časa »oznanjevatí nedoumljivo bogastvo Kristusovo« (Ef 3, 8)? Ali more biti kaj bolj vzvišene, kot razviti prapor božjega Kralja in ga povzdigniti pred vsemi, ki so šli in še hodijo za napačnimi banderi, in jih pripeljati nazaj k zmagoslavnemu znamenju krža, ki so ga zapustili? Koga ob pogledu na tako veliko množico bratov in sester, ki so, zaslepljeni po zmotah, oslavljeni po strasteh in zbegani po predsodkih, zašli od vere v pravega Boga in od zveličavnega Kristusovega evangelija, koga ob tem pogledu ne bi prevzelo, da jim ne bi rad in z veseljem priskočil na pomoč? Kdorkoli spada v vojsko Kristusovo, bodisi kot duhovnik, bodisi kot neduhovnik, ne more biti navdušen za večjo čuječnost in odločnejšo brambo kot zdaj, ko vidi, kako se trume Kristosovih sovražnikov vedno bolj množe, ko opazi, kako dvigajo glavo lažniva gesla, ki oživljajoče verske resnice ali taje ali jim ne puste poseči v življenje in ki bogokletno razbijajo table božjih zapovedi, hoteč jih nado-

mestiti s tablamí in postavami, s katerih je zbrisana sleherna sled razodetja na Sinaju, duh iz govora na gori in božji dih s križa? Kdo bi mogel brez globoke žalosti gledati, kako te zablode rode bridke sadove med tistimi, ki so se v miru in varnih dneh šteli med Kristusove, pa — kristjani bolj po imenu kot po življenju — v dneh, ko bi bilo treba vztrajati, trpeti, boriti se in odbijati prikrita ali javna napadanja, postanejo žrtve svoje malodušnosti, omahljivosti, neodločnosti in v strahu pred žrtvami, ki jih terja krščanska vera, nimajo moči, da bi pili iz grenkega keliha Kristusove zvestih?«

***

»Začetek hudega, ki po vrtočlavi in mučni poti pelje do duševnega in moralnega obubožanja, na katerem je bolna naša doba, je tisti nesrečni zločin, v katerem mnogo skušajo izgnati Kristusa iz njegovega kraljestva, taje njegove zapovedi in njegovo resnico in zamejuje zakon njegove ljubezni, ki kot življenjski sok oživlja in krepi njegovo kraljestvo.

In edina pot k rešitvi je: vrniti Kristusu kraljevsko čast, priznati njegove kraljevske pravice in prizadevati se, da se bodo posamezniki in vsa družba vrnili pod zakon njegove ljubezni in resnice.«

***

»V trenutku, ko vam, častiti bratje, pišemo te vrste, je že prišla do Nas grozotna vest, da se je strašna vojna vihra — kljub vsem Našim naporom, da bi jo odvrnili — že razbesnila. Pero se Nam hoče ustaviti, ko pomislimo na neizmerno trpljenje mnogih, ki so še včeraj ob svojem ognjišču in v krogu svojih uživali vsaj skromen pramenček blagostanja. Naše očetovsko srce stiska skrb, ko v duhu gledamo, kaj vse je dozorelo iz temnega semena sile in sovraštva, katerima danes že meč riše krvave steze. In prav to gorje in ono, ki še grozi iz bodočnosti, nam stavlja pred oči Našo dolžnost, da znova in znova misli in poglede vseh, v katerih je ostalo še kaj iskrenega hotenja dvigamo k Njemu, od katerega edinega more svetu priti rešitev, k Njemu, čigar vsemogočna in usmiljena roka edina more ustaviti ta vihar, k Njemu, čigar resnica in ljubezen edina more razsvetliti razum in omečiti srce tolikega dela človeštva, ki se potaplja v zmotah in sebičnosti in gine v zdražbah in spopadih, in ga preurediti v duhu Kristusovega kraljestva.«

***

»Stiska in gorje sedanjega časa tako pričujejo za krščanstvo, da mora že to samo

duše močneje nagibati k resnici kot karkoli. Iz goščave zmot in krščanstvu sovražnih gibanj so pognali tako bridki in strupeni sadovi, da so ti sami njihova največja obsodba.«

»Prva teh pogubnih zmot, ki je danes tako zelo razširjena, je v pozabi tiste človeške medsebojne povezanosti in ljubezni, ki jo nalažja in ukazuje po eni strani skupnost izvora in enakost razumne narave vseh ljudi, naj bodo katerekoli narodnosti, in po drugi strani daritev odrešenja, ki jo je Kristus v spravo za vse človeštvo na žrtveniku križa daroval večnemu Očetu.«

»Častiti bratje, če je pozaba medsebojne ljubezni, ki edina more pogasiti plamene sovraštva, poravnati spore in nasprotja in tako utrditi mir, za složno sožitje narodov vir največjih nesreč, ni narodov in vsej človeški družini kakršnegakoli rodu nič manj pogubna zmoča, ki svetno oblast razrešuje vsakega ozira in odvisnosti od Najvišjega, iz katerega kot iz prapočela in vrhovnega gospodarja izhaja i posameznik i človeška družba; in ki svetno oblast odvezuje vsake vezi na kakršenkoli višji zakon, ki kot iz pravrela izhaja od Boga, dajoč ji neomejeno svobodo in prepustčajoč jo samovolji in nestalni sodbi, ki se ravna le po zahtevah in koristih posameznega primera. Ko je tako zavržena božja veljava in božja postava, si svetna oblast v nujni posledici prilašča vrhovne, nobenemu zakonu podvržene pravice, ki pritičejo samo Stvarniku samemu; postavi se na Njegovo mesto in povzdigne državo ali skupnost za najvišji smoter življenja, za vrhovni vidik npravnega in pravnega reda in tako odpravi vsak priziv na naravna načela ali krščansko vest.«

***

Danes, častiti bratje, vsi z grozo vidijo strašno zmešnjavo hudega, v katero sta privedli označeni zmoti, kar se je iz njih rodilo. Padle so drzne sanje o neskončnem napredku, ki so mnoge zapeljevale, in kdor se še ni ovedel, ga dramí iz omotičnosti duha sedanjost z besedami preroka: »Gluhi, poslušajte, slepi, glejte« (Iz 42, 18).

***

»Ne, častiti bratje, rešitve narodom ni od zunanjih sredstev, od meča, ki more staviti pogoje miru, ne more pa ustvariti miru. Sile in moči, ki bodo prenovile obličje zemlje, morajo priti iz notranjosti, iz duha.«

***

Častiti bratje;

»Čas, v katerem vam pošiljamo to Našo prvo okrožnico, je v marsikaterem oziru zares »ura teme« (prim. LK 22, 53), ko zli duh sile in razprtije kot iz okrvavljene čaše siplje preko človeštva brezdanje trpljenje in neskončno žalost. Ali je morda potrebno, zagotavljam vam, da je Naše očetovsko srce v trpljenju in sočutni ljubezni z vsemi sinovi, zlasti tistimi, ki so potrti, v stiskah in preganjani? Narodi, ki jih je zajel usoden vrtež vojske, so morda šele na »začetku bolečin« (Mt 24, 8), pa že vlada v tisočeri in tiso-

čerih družinah smrt in obup, jok in revščina. Kri nešteti človeških bitij, tudi nevojakov, se v pretresljivi tožbi dviga zlasti nad enim ljubim narodom, Poljsko, ki si je z verno zvestobo do Cerkve in svojimi zaslugami za obrambo krščanske civilizacije, kar vse je neizbrisljivo vpisano v listih zgodovine, po vsem svetu pridobila pravico do človečanskega in bratskega sočutja; v zaupanju v mogočno pomoč Device Bogorodice »Pomočnice Kristjanov« željno pričakuje dne, ko bo po načelih pravice in pravega miru znova vstala.«

Marijo Ostrobramsko in Čenstohovsko, naj brani svojo čast kot kraljica Poljske.

2. Enkrat že so Nemci odprli pot boljše vizmu, in sicer proti vzhodu, ko so Lenina v zapečatenem vozu pustili skozi Nemčijo v Rusijo in je njihova armada v velikih množinah trosila po južni Rusiji boljševiške letake, da bi tako razkrojila rusko dušo in njen odpor proti Nemcem. Vihra boljševizma se je razdivjala po Rusiji in se v divjem zagonu vrgla proti srednji Evropi. Tedaj so Poljaki l. 1920 kot mlad narod, ki je komaj vstal iz groba, na Visli v veliki heroični borbi ustavili boljševizem in ga vrgli daleč nazaj v ruske ravnine.

Sedaj je Nemčija v drugo odprla pot boljševizmu in sicer proti srednji Evropi, kot da bi hotela reči: Raje naj pride boljševizem nad vso Evropo.

Tudi sedaj se je Poljska dvignila v obrambo krščanske kulture. Prva je bila, ki je prišla za orožje proti ki se je zvezal z boljševizmom; postavila se je proti boljševizmu, ki je hotel, navidezno kot prijatelj, prikorakati na poljsko ozemlje, se-

veda bi nikdar ne hotel več izpustiti svojega plena.

3. Poslanstvo poljskega naroda je veličastno: med protestantizmom, bizantinskim pravoslavjem in turškim islamom je Poljska že v srednjem veku dvigala prapor katoliške tradicije in vere in danes se to poslanstvo obnavlja in zahteva od Poljakov heroičnih žrtev ki so jih z vsem pogumom vzeli náse v najglobljem prepričanju, da vodi usodo narodov Bog sam in da prideli vsakemu narodu posebno poslanstvo. Poljaki verujejo v duhovne sile, medtem ko zveni iz pogodbe nacizma z boljševizmom

»Nikdar več ne bo vstala svobodna Poljska med Nemčijo in Rusijo!« Take prerokbe, če naj kaj veljajo, bi morale Boga samega vezati, kajti ali vedo ti preroki, da Bog nikdar ne bo več klical Poljsko k življenju? Drugače je govoril drugi suveren, papež Pij XII., pravi namestnik Kristusov. Govoril je o Materi božji, kraljici Poljske, ki je »zaupnica nezlomljivih upov Poljakov«, o Kristusu, ki zdaj zbira solze Poljske, ki noče umreti, zato da jo bo nekoč poplačal.

Večni problem?

Eden največjih problemov Slovenske Krajin je, kako izboljšati položaj sezonskega delavstva. Pa to ni problem, ki bi bil šele od danes, to je problem, ki nas že leta in leta mori in katerega doslej še nismo mogli zadovoljivo rešiti. Zdi se celo, da ga na ta način, kot smo ga reševali doslej, v dogledni bodočnosti res ne bomo mogli rešiti!

Na reševanju tega problema so neposredno in najbolj prizadeti Prekmurci sami in dejstvo je, da so Premurci bili doslej, kakor so tudi še sedaj, v reševanju tega problema skoraj izključno navezani saminase, čeprav to nikakor ni problem samo tega majhnega kosčka slovenske zemlje, ampak vsega slovenskega naroda, katerega člen je Slovenska Krajina. Prekmurci vemo, da je naša dolžnost, da rešujemo svoje probleme sami, brez pomoči drugih, dokler to moremo. Tudi to pereče vprašanje smo začeli reševati sami, da ne bi obremenjevali z delom drugih, ki imajo svoje skrbi in svoje probleme. Dokler je teklo življenje v Evropi normalno, smo to vprašanje praktično rešili na ta način, da smo naše brezposelne poslali tja, kjer so jih radi sprejemali, v Nemčijo in Francijo. Mislim, da danes ni nikogar, ki bi lahko trdil, da bomo v doglednem času to naše vsakoletno preseljevanje lahko nadaljevali! Doslej je prvi problem: poiskati našim ljudem primerno delo v tujini, zamenjal drugi mnogo bolj pereči: kam sedaj z našimi ljudmi, ko sta Nemčija in Francija zaprti? Vsak dan prihajajo naši sezonci domov, izstradani in brez denarja, ki so si ga krvavo zaslužili; pustiti so ga morali v večini primerov svojim gospodarjem.

Slovenska Krajina je majhna. Čeprav je ponekod zemlja rodovitna, vendar ne more hraniti vseh, ker jih je preveč! Zato se nam leto za letom vsiljuje vprašanje, kako trajno zacementirati to našo bolečo rano. V sedanjih časih nam je tujina zaprta, z njo ne moremo računati. Moramo se vprašati, ali imamo doma

pogoje, da zadovoljimo upravičene zahteve naših ljudi po kruhu?

Agrarna reforma je »razdelila« veleposestva. Toda namesto prejšnjih so nastala nova, ki so veliko večja in obširnejša, ki pa imajo še to slabo lastnost, da potrebujejo le oni minimum človeških moči, brez katerih ne bi mogla uspevati. Ljudi so nadomestili stroji, jim odzrli kruh in jih vrgli na cesto. Ali ne bi bilo dobro razlastiti tudi moderna veleposestva? V Slovenski Krajini imamo več takih primerov, samo da nove srečne posestnike ne tituliramo z »grofi« in »hercegi«, ampak bolj moderno, bolj sodobno, da se zakrije njihov pravi stan. Na čigav račun so obogateli ti ljudje? Ali ne na račun naših kmetov, ali ne na račun tudi mnogih izmed teh, ki se danes potepajo in izgublajo po širnem svetu? Ali ne bi bila njihova dolžnost, če bi jim sploh bilo kaj za rešitev tega problema, da nekaj žrtvujejo? Toda vemo, da oni tega ne bodo storili, treba bi bilo, da bi to uredil forum, ki je za to stvar merodajen! Mnogo Prekmurcev bi lahko prišlo na ta način do prepotrebne kruha!

Toda s tem še ni izčrpana možnost zadovoljiti potrebe naših sezoncev. Še ena stvar je, ki je prav tako v največjem interesu vse slovenske narodne skupnosti.

Zadnje čase prav mnogo govorijo in pišejo o izseljevanju Nemcev v Reich. Če bi se to zgodilo, bi lahko na izpraznjeno zemljo prišli oni Prekmurci, ki doma ne morejo živeti in se prostovoljno hočejo tje izseliti. Naselitev pa bi se morala izvesti v strnjjenih skupinah. Seveda-oblast ne sme tako postopati, kakor je bila včasih praksa, da bi naseljevala ljudi tam, kjer jih je že itak preveč!

Prekmurci hočemo in želimo, da to naše vprašanje pomaga reševati ves slovenski narod, ker mislimo, da ni v interesu slovenskega naroda, kakor tudi ne v interesu države, da se nam ob naši severni meji vzgaja desetstisoče brezposelnih in nezadovoljnih ljudi!

Mučeniška Poljska

1. »Marija, kraljica Poljske, prosi za nas«, smejo Poljaki moliti pri lavretanskih litanijah.

Marija, Mati Ostrobramska, varuje vzhodna vrata Vilne in vsak, kdor je vstopil od te strani v mesto, se je spoštljivo poklonil podobi Mater Ostrobramske, ki je nad vratmi mesta.

Mesto so danes zavzeli boljševiki in ne vemo, kakšna usoda čaka Mater Ostrobramsko.

Marija Čenstohovska varuje zahodna vrata Poljske. Beli menihi na »Jasni gori« jo imajo

v svojem varstvu. V zadnji svetovni vojni so nemški vojaki pogosto obiskovali to svetišče in poslušali poljske vernike, ki pojejo dolge kitanice na čast Mariji Čenstohovski, polne skrivnostnega čara.

Kaj je danes s svetiščem in podobo Marije Čenstohovske in njenim zgodovinskim zakladom?

Marija je simbol duhovnih in moralnih sil nasprotnih snovnim silam golega materializma in Poljaki z najiskrenejšim koprnenjem kličejo

Družina

Pojm družina rabimo v slovenščini v dveh pomenih. Pomeni nam: 1. družbeno skupnost moža, žene in otrok, 2. pa tudi vse ljudi, zlasti posle, ki spadajo k istemu gospodinjstvu. Za nas pride tokrat v poštev samo prvi pomen družine.

Družina je naravna in trajna družba, skupnost moža in žene ter otrok. Osnovana je na trajni zvezi moža in žene in na medsebojnih dolžnostih otrok do staršev in staršev do otrok.

Stalnost družinske vezi zahteva, vzreja in vzgoja otrok (nekaj podobnega opazamo celo v živalstvu), zlasti pa medsebojna ljubezen zakoncev, ki se v skupni skrbi za otroke vedno bolj poduhovi. Vsaka resnična ljubezen hoče neločljive zveze z ljubljenim bitjem. Zgolj čutna ljubezen je sicer nestalna, toda ta je samo sredstvo in pobuda k pravi ljubezni. Da odgovarja človekovi naravi le trajna, duhovna ljubezen, nam potrjujejo tudi Stvarnikove besede: »Ali niste brali, da je tisti, ki je od začetka ustvaril prva dva človeka, ju ustvaril kot moža in ženo in rekel: »Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo.« (Mat. 19. 4-6.)

Postanek družine.

Do srede 19. stol. je prevladovalo mnenje, da izvira vse družbeno življenje iz monogamične družine. Sredi 19. stol. pa so se pojavili evolucionisti-sociologi, (Bachofen, Morgon), ki so trdili, da je prvotno bila svobodna ljubezen. Spolno življenje ni bilo urejeno, ampak je vladala promiskuiteta kakor pri živalih. Znana je bila samo mati, oče pa je bil vedno neznan. Zato se je polagoma vse skupno življenje osredotočilo okoli matere. To imenujejo dobo matriarhata. Šele v poznejšem kulturnem razvoju postane mož gospodar svojih žena in svojih otrok, končno gospodar svoje žene in otrok. Tako se je razvil monogamičen zakon (zveza enega moža z eno ženo). Ta doba se imenuje patriarhat. Toda tudi ta zveza med enim možem in eno ženo je podvržena nadaljnemu razvoju, čigar prvi znak je razporoka.

Namen tega razvoja je svobodna ljubezen, ko si bosta mož in žena po svobodnem dogovoru uredila medsebojno razmerje.

Znanstvena raziskovanja pa so tako pojmovanje razvoja družine postavila na laž. V relativno najstarejši kulturi, tkzv. prakulturi, h kateri etnologi prištevajo nekaj rodov Avstralije, bušmane, pigmejce (v Afriki in južni Aziji, Alakaluf in Ona na Ognjeni zemlji nekatera arhtična plemena) vidimo še danes, da pride pri njih v poštev popolnoma svobodna in osebna izbira zakonskega druga. Zakon pri teh narodih je samo monogamičen, zakonska vez je trdna in zakonsko nezvestoba v mnogih primerih kaznujejo s smrtjo, pa naj jo je zakrivil mož ali ženska. Žena je pri teh rodovih ravnopravna možu in ni o kakem suženjstvu žene nikjer govora. Vendar pa ima mož v neki meri prvenstvo, tako da smemo govoriti o zmernem patriarhatu. Najmočnejša vez zakona so otroci in je n. pr. pri Andamanezih ločitev zakona izključena, brž ko se je rodil otrok. Starši ljubijo svoje otroke in jih vzgajajo k pokorščini; da bi bili otroci na stopnji sužnjeva, o tem ni nikjer sledu.

Takozvana promiskuiteta je pa zgolj domislek evolucionistov; moderna kulturno-zgodovinska šola je dokazala, da je nikdar ni bilo, ne ob začetku ne pozneje.

Matriarhat, ki nima nobene zveze s promiskuiteto, je ona uredba družine, v kateri se mož seli k ženi in otroci dedujejo lastnino in ime po materi. Mati je tudi lastnica zemlje. Matriarhat se je pojavil v poznejši fazi razvoja in pomeni stopnjo navzdol. Skoro gotovo je v zvezi s poljedelstvom, ki je dajalo prednost ženi, ker je predvsem ona obdelovala zemljo.

V češko-moravskem protektoratu so po uredbi notranjega ministra nemškega rajha podpisali vse cerkvene ustanove.

Newyorški nadškof Spellman je prevzel predsedstvo zborovanja, ki so ga priredili katoliški akademski starešine Združenih držav od 25. do 28. oktobra t. l. v Washingtonu.

Lep uspeh domače podjetnosti

Kranj s svojo močno razvito industrijo spada v vrsto naših najbolj razvitih industrijskih središč v Sloveniji. Kmalu po vojni so se že začele graditi prve tovarne in čez nekaj let je industrija spremenila mirno patriarhalno mesto v mogočen in pisan industrijski center. Mesto se je zaradi industrije silno hitro razširilo, tako da šteje danes mesto Kranj že okoli 7000 prebivalcev. Podjetja pa, ki so se gradila, so bila zidana, žal, le s tujim denarjem. Tuji kapital je zavladal in tudi prevladal.

Ko je prišel za župnika v Kranj sedanji dekan g. Matija Škerbec, je ob neki priliki sprožil misel, naj bi se zgradila tekstilna tovarna z domačim denarjem, z domačimi močmi. Sijajno zamišljen načrt je padel na ugodna tla in vsi so z veseljem pozdravili to idejo. Maršikdo je zdvomil in majal z glavo. Toda kmalu se je sestal odbor, ki je začel vabiti naše ljudi, naj pristopijo s svojim deležem k podjetju. V prvi vrsti so bili vabljeni delavci. Odbor je določil delež za pristop k podjetju na 1000 din. S tem je vplačanec postal solastnik podjetja, obenem pa ima pravico, da je sam zaposlen v tovarni. Število članov in deležev je kmalu naraslo. Izdelovati so se začeli že točni načrti za zgraditev tovarne. Kmalu se je dobil prostor na Farovski loki, kjer se stekata Sava in Kokra. In nekega dne so že udarjali prvi krampi in lopate. Tovarna se je začela konkretno graditi. Delo je lepo in zadovoljivo uspevalo in kmalu se je začela dvigati iz tal tovarna, v začetku sicer majhna, a vendar je s tem bilo položeno seme, ki bo gotovo rodilo še dobre sadove. Ko je bila že dograjena stavba, ki obsega dva trakta za stroje, skladišče, kurilnico in pisarniško poslopje, so kmalu do-

speli prvi novi moderni stroji, 20 po številu. Kakor graditev stavb, tako so tudi montažo strojev opravili večinoma domači ljudje sami, to je lastniki podjetja. Tako so kmalu zabrnili prvi stroji s prvimi delavci-lastniki, ki jih je bilo 16. S tem se je razblinil v nič dvom nekaterih, ki so do zadnjega dvomili. Položena so tla za domačo industrijo, ki jo je zgradil domači človek s svojo podjetnostjo. V tovarni tudi ni nikakih nazornih in političnih trenj, kajti vsi delavci so enega mišljenja, vsi so organizirani v katoliški delavski organizaciji ZZD. Ta zamisel bi lahko služila za zgled vsem tistim, ki mislijo, da naš človek ni sposoben, da bi ustvarjal domača podjetja in mislijo, da je le tuji kapital odrešilen.

Občni zbor ASK

Na občnem zboru »Akademskega športnega kluba« (ASK) dne 25. oktobra 1939. je bil ob številni udeležbi članstva soglasno izvoljen naslednji odbor:

Upravni odbor:

Predsednik: Junež Stane, cand. iur.

Podpredsednik: Traun Anka, stud. phil.

Tajnik: Planinšič Jože, cand. iur.

Blagajnik: Duh Maks, stud. techn.

Gospodar: Osterc Fr., stud. iur.

Tehnični referenc: Cop Tone, stud. iur.

Načelniki sekcij:

Smučarska: Ahačič Metod, stud. techn.

Lahkoatletska: Drenik Franc, stud. iur.

Plavalna: Novak France, stud. techn.

Telovadna: Suhadolnik Stanko, stud. phil.

Damska: Bregant Grozdana, stud. med.

Nadzorni odbor:

Pavlin Franjo, cand. iur.

Dobovšek Jože, dr. iur.

Slivnik Herbert, stud. techn.

sameznih srednjih šol porazdelili na ta društva, in sicer, kakor nekateri mislijo, tako da bi se naj n. pr. štajerski abiturienti vpisali vsi v eno, kranjska v drugo društvo, ali pa abiturienti enih šol v to društvo, drugih šol v drugo društvo. Prav to apriorno določanje bi bilo nezdravo. Same predpisane šablone in oblike, v katere se akademiki stalno ne dajo vklepati.

Popolnoma deplasirana pa je bila akcija, ki so jo letos uprizorili nekateri nepoklicani činitelji iz ozadja proti klubu Straža, češ Straža naj se prelevi v filozofsko strokovno društvo, da si vsaj ohrani ime, drugače bo izginila. Za jesen so napovedali Straži pogin in pogreb. Celo na zveznem svetu KA meseca junija je pred zastopniki raznih dijaških edinic KA nekdo kar narekoval klubu Straža, da se je preživela in naj preneha ter prepusti svojo vlogo drugim. Cerkevni zastopnik je bil vznemoljen zaradi takega nastopa; Straža se seveda ni mogla zagovarjati, ker ni imela zastopnika.

Take in enake izjave so se ponovile tudi drugod.

Privatno in na dijaških sestankih so ti in oni Stražo napadali, da je protipapeška, češ papež Pij XI. je zahteval »stanovstvo« tudi za taka društva kot je Straža. To je bila najmanj čedna stran cele te sistematične akcije proti Straži, kajti papež nikdar ni kaj takega zahteval.

KA more tako zlorabljanje papeške avtoritete od strani posamnih članov KA samo

Nedeljske misli

Iz berila: »Zakaj mnogi žive kot sovražniki križa Kristusovega; njih konec je pogubljenje, njih bog trebuch in slava v njih osramočenju.« (Plp 3, 18—20.)

Vsi tisti, ki hočejo bivanje na svetu opraviti brez Boga in si hočejo življenje urediti brez Odrešenika, z nekaterimi resnicami, ki jih krščanstvo neprestano oznanja, na noben način ne marajo računati. Neverni vedno delajo, gradijo in urejajo, da bi zemljo napravili za prijetno prebivališče človeku. Koliko so si obetali od moderne tehnike in civilizacije! Če bi napovedi nevernih kaj veljale, bi morali biti danes že precej blizu tisti dobi, v kateri je pomanjkanje nekaj silno redkega. Za vse, kar more človeka prizadeti, bi bilo uspešno protisredstvo. Človek bi moral imeti pred seboj samo še življenje brez dela in skrbi. Edino umiranju bi šel še nasproti. To pa pravijo, da je naraven proces. Toda dejstvo podirajo ta pričakovanja. En sam stavek sv. pisma je bolj resničen kot vse obilne razprave modernih brezvercev. Sv. pismo pravi takoj na prvih straneh, ko pripoveduje o prvem grehu: »Adam, ker si to storil, bo zemlja prekleta zaradi tebe...« Vedno bo zemlja solzna dolina. In čim bolj daleč gredo ljudje od Boga, tem več solz mora biti prelitih.

Nevernim je ideal vzgoje čisto človečanstvo. Z drugo besedo povedano: tak nauk o človeku in človekovi vzgoji ni drugega kakor pravila o lepem vedenju. Bog ne daj, da bi brezveren človek računal z izvirnim grehom. Človeka naj napravi dobrega njegova kultura in izobrazba. Zaman protestira proti tej zmoti sv. pismo, ki trdi, da ves svet tiči v zlu, in da se ga je mogoče rešiti le po tisti poti, ki jo

je pokazal Kristus. Moderen brezverec ima svojo modrost o kulturi, izobrazbi in človečanstvu. Dejstva pa neprestano glasno vpijejo, da človečanstvo brez Boga in Odrešenika trpi na mnogoterem zlu.

Moderni človek ne mara za svoja dejanja in življenje nobene odgovornosti nad seboj. Brezverci trdijo, da zato, ker so svobodni, v resnici pa le zlorablajo svobodo. Nad človekovim življenjem in dejanji je gospodar Bog. Človek more kršiti red, ki ga Bog predpisuje, ne more pa preprečiti posledic, ki iz kršenja izvirajo.

Brez Boga in brez Odrešenika človek ne more nikamor. Poostrimo svoje gledanje po svetu in priznajmo, da je za človeštvo rešitev samo v Jezusu Kristusu. Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli v njem zveličati.

Letos praznujejo Norvežani 80 letnico

največjega norveškega in po vsem svetu znane pisatelja, Knuta Hamsuna. Knut Hamsun se je rodil l. 1859 in je bil v svojem življenju delavec, čevljar, potujoči učitelj, strojnik na ladjah, ribič in trgovec, istočasno pa pisatelj književnih del, ki se jim divi vsa svetovna literatura. Bil je potopisec, pesnik, psiholog, izreden stilist, duhovit polemik, romanopisec, satirik in dramatik in slednjič — Nobelov nagrajenec. V velikih delih: Viktorija, Pan, Blagoslov zemlje, je izrazil nepremagljivo težnjo v brezplodno civilizacijo zagrenjenega človeštva po naravi in po njenem preprostem življenju. V njih se je divil neskončni lepoti stvarstva. Postavimo ga lahko v vrsto največjih svetovnih pisateljev.

Sodobno kat. akademsko društvo

Dejstvo je, da bodo vedno obstajale gotove razlike v pogledu na način in posebnosti duhovnega oblikovanja in akcijskega udejstvovanja katoliških akademikov. Te razlike so čisto naravna posledica različnega postanka in iz tega izvirajoče različne tovariške psihologije različnih katoliških akademskih društev. Poleg tega pa naravnost imperativno govori proti kakršnemu koli enotnemu sistemu za več društev različnost društvenih nivojev.

Ako bi naj bila vsa društva strokovno-kulturna društva, razvrščena po fakultetah, na kakšnem nivoju naj bodo vsa ta društva? Na visokem ali nizkem? Visok nivo discipline in verske vzgoje ima za nujno posledico vsakoletno izključitev tega ali onega člana. Kam naj potem tak član gre, če je bil n. pr. izključen, ker večkrat ni bil pri sestanku? V nasprotno društvo? Kajti na naši strani bi ne bilo nobenega društva, ki bi ga moglo sprejeti.

Zato je naravno in prav, da je več katoliških akademskih društev in tudi interfakultetnih, ki naravnava svoje društvene sloge po višjem ali nižjem programu, kakor jim pač tradicija ali drugi razlogi veleajo. Bistveno je eno, da se drže jasno začrtanega katoliškega nauka in spoštujejo cerkveno avtoriteto.

Ako bi se pri nas napravilo dvoje ali troje društev za eno fakulteto, bi se abiturienti po-

škodovati. Klub Straža si bo znal varovati svojo notranjo avtonomijo; pusti pa tudi drugim popolno svobodo, če hočejo ustanoviti strokovno društvo in se »specializirati«

Dejansko je klub Straža kljub vsej agitaciji za »stanovstvo« dobil letos močan kader narščaja in nadaljuje krepko svoje delo.

Najbolj primerna pot.

Razmišljanja o problemih preosnove slovenskih katoliških akademskih društev in njihovega skupnega sestava v Akademski Zvezi, ki jih sedaj zaključujemo, nas navajajo k sledečemu praktičnemu predlogu:

1. Slovenska katoliška akademska društva ohranijo splošno-akademske organizacijske in oblikovalni lik, ako to žele. Popolno svobodo pa pustimo društvom, ki se hočejo specializirati.

2. Vsa slovenska katoliška akademska društva so povezana v višjo organično celoto Akademski Zveze zaradi vzporeditve njihovega dela in v namenu enotnega izvrševanja skupnih nalog na univerzi in izven nje.

3. Akademski Zveza naj dobi prožen organizacijski sestav, ki ne bo dušil naravne avtonomije poedinih društev. Članstvo Akademski Zveze naj sestavljajo poedina društva. Odbor Akademski Zveze naj zato sestoji načeloma iz poblaščenih zastopnikov društev, ki lahko po turnusu vršijo semestralno funkcijo predsednika, tajnika, blagajnika. Tako sestavljen organizem Akademski Zveze

bo res pravo organično predstavništvo slovenskih katoliških akademikov, tako sestavljen odbor pa bo odstranil dolgoletna pristojnostna trenja med poedinimi društvi in AZ.

4. V okviru Akademski Zveze naj se ustanove skupni fakultetno-stanovski odseki, ki naj obvezno združujejo slušatelje odgovarjajočih strok iz vseh v AZ včlanjenih društev.

Prepričani smo, da je ta predlog enako sprejemljiv za vse, ker kaže praktično pot k zdravemu sožitju in dejavnim odnosom med vsemi slovenskimi katoliškimi akademskimi društvi in upošteva obenem vse nove sodobne potrebe. Torej pot k pravi edinosti, ki si jo vsi tako iskreno želimo in ki je bila konkretno izražena v soglasnih sklepih delegatov vseh slovenskih katoliških akademskih društev na akademskem narodno-obrambnem tečaju v letošnjih počitnicah. Postopek je enostaven: predsednik Akademski Zveze naj povabi predsestavnike vseh katoliških društev na razgovor. Na tem razgovoru naj se ti najbolj poklicani predstavniki vseh društev zedinijo na konkretno obliko preustroja Akademski Zveze in naj svoj načelni sklep prevedejo v obliko predloga novih pravil Akademski Zveze, ki se naj na jesenskem občnem zboru po določenih prvotnih nespremenjenih pravil AZ predloži članstvu, nato pa univerzitetni oblasti v potrditev.

Nosi e znak Slovenske dijaške zveze

Narodnost, znamenje naše dobe

(Slomšek v Laibacher Kirchenzeitung l. 1848.)

Najčistejših čustev človeških in najlepših eno je naklonjenost do jezika maternega, čigar mili glasovi so zemljana k zavesti spravili. Spomin na zibel otroških dni, na ljubljeno domačijo nam je milo tolažilo na potu življenja našega in ljubezen do svojega naroda more in mora biti eden najdragocenejših biserov v čednostnem vencu vsakega moža.

Toda le-ti blagi čuti narodnostni trgajo se s pretiravanjem iz naravne zveze z drugimi narodi, krivijo in pačijo se, stavljajo na laž, gonijo do krivičnega prenapetega narodnega ponosa ter so ljudje pripravljeni temu maliku darovati celo svojo vero in vest, ker ga imajo za najvišjo postavbo vsega mišljenja in čutenja, vsega dejanja in nehanja svojega.

Edino pravt' razloček med resnično, krščansko ljubeznijo do svojega naroda in med puntarskim, poganskim nacionalizmom je tak, da vsaka istinita ljubav ono isto čustvo tudi pri drugih narodih dopušča, jih spoštuje in časti; krivi nacionalizem pa, sam v sebi popačen in ostrupljen, v protislovju s svojim lastnim narodnim sanjarstvom, le sovraštvo in zaničevanje drugih ljudskih narodnosti ali naravnost oznanjuje ali vsaj na tihem na njihov pogin meri.

Načela zveličavnega krščanstva so splošna, za vsa ljudstva, ter ne delajo razločka po narodnosti: po njih ni barbara ne Scita, ni hlapca ne svobodnika, marveč vse in v vsem Kristus. Narodi so kakor veje enega drevesa, ter ne smejo eden drugega rasti ovirati. Vsak narod naj ima oni prostor, na katerem se od drevesa hranjen najlepše razvija in največ

sadu prave omike resničnega nebeškega napredka prinaša. Le ta sad ostane. Nihče dal nam ni k temu lepšega ravnala, kakor naš božji Zveličar v zlata vrednih besedah: »Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe! Kar nočeš, da bi drugi tebi storil, tudi ti drugim ne storil!«

Naj bi vendar vsi navdušeni rodoljubi nikdar nehali biti vselej tudi goreči in odkritosrčni kristjani!

Kako bo leta 2000?

Francoski kemik Berthelot, zadnji enciklopedist, je izrekel naslednje »preroške« besede o bodočnosti človeštva:

Leta 2000 na zemlji ne bo treba več ne poljedelcev, ne pastirjev, pa tudi drugih delavcev ne. Problem eksistence, ki ga je do sedaj človeštvo reševalo na ta način, da je obdelovalo zemljo in sploh delalo, bo posihmal enkrat za vselej rešila — kemija. Premogovniki ne bodo več potrebni in vsa podzemeljska industrija bo brez pomena in smisla. Rudarji in delavci ne bodo več štrajkali iz enostavnega razloga — ker jih več ne bo. Gorivo bosta proizvajala kemija in fizika. Carinarnice bodo porušene, vojska ne bo, meje, ki jih je doslej človeštvo začrtavalo s krvjo milijonov ljudi, bodo izginile. Zračna plovba z motorji kemične energije bo pomedla z vsemi temi starokopitnimi institucijami in jih potisnila v zgodovino. Nalogo, ki jo je doslej vršilo rastlinstvo s pomočjo energije obdajajočega vesoljstva, bo kemija izpolnila mnogo bolje kot narava. Moč kemijske sinteze bo neizmerna. Prišel bo čas, ko se bodo ljudje začeli prehranjevati zgolj s tabletami, ki bodo sestavljene iz kisika, maščob, škroba, sladkorja, aromatov itd, kakor bo prijalo osebnemu

okusu. Tablete bodo v neizčrppljivih količinah proizvajale — kemične delavnice. Posihmal bo življenje neodvisno od vremenskih neprikl. Tablete bodo sterilizirane in brez patogenih bacilov, ki so vir številnih epidemij in največji sovražniki človeškega življenja. Takrat bo kemija v zgodovini človeštva izvedla največji prevrat, najradikalnejšo revolucijo sploh. Človek bo pod njenim vplivom postal blag in mil. Njegova morala bo na višku. Kajti nehal bo živeti sovraštvo in uničevanju živih bitij. Zemlja bo postala rajski vrt, ki ga bodo namakali prekrasni vodometi in studenci, ki bodo izvirali iz podzemeljskih globin. Skratka, spremenila se bo v paradiz, kjer bo človeštvo živelo v izobilju kot v legendarni zlati dobi, ki je ne bo motilo nič drugega nego — brnenje aeroplanov in ropotanje kemičnih tovarn.

In vse to bo naredila — reci in piši! — kemija. Zatorej vsi blagomisleči na delo! Nad kemijo! Kajti ne morala, ne religija ne bosta obnovile sveta, marveč bo to storila kemija. Zakaj, »usoda človeštva je nazadnje odvisna zgolj od stanja naravoslovnih ved, ne pa od religije in morale.«

O, aurea postrema sata'st aetas!

O, zlati vek človeštvu se obeta.

Berthelot je pozabil povedati še to-le: Ali bo kemija tudi pomladila človeka in ga storila nesmrtnega? Ali ga bo kemija osvobodila vseh čutnih strasti, sploh slabih nagnjenj?

Poravnajte naročnino!

Na Irskem pada število anglikancev. Primas anglikanske cerkve na Irskem je na zadnji generalni sinodi poročal, da je od leta 1926 do 1936 padlo število vernikov od 220.000 na 194.000.

Letonska

Letonska spada v okvir severnobaltičkih držav. Po krvi so Letonci sorodni Litvancem. V zgodovino so stopili kot samostojna in svobodna državna tvorba šele l. 1918. Narodna zavest se je začela prebujati pri njih v drugi polovici 19. stoletja. Njihovo domače plemstvo je zgodaj propadlo, nakar so jim vladali nemški plemiči. Bili so pod državno oblastjo Rusije. Po razsulu ruske vojske l. 1917 pa so za nekaj časa prišli pod oblast Nemčije. Nemci so hoteli iz Letonske ustvariti letonsko državo pod protektoratom Nemčije. Po zmagi zaveznikov so njihovi načrti padli v vodo. Letonci so poslali v London in Pariz svoja poslanika, ki sta pripravljala teren za ustanovitev svobodne Letonske. Sami pa so doma ustanovili Narodni svet, ki je 18. novembra 1918 proglasil svobodno Letonsko. Istega leta in istega dne so v Petrogradu prevzeli oblast boljševiki, njihova vojska je 3. januarja 1919 znova zasedla Rigo, prestolno mesto Letonske. Letonci so zbrali prostovoljske legije, ki so potokle rdečo vojsko in pregnale nemške oddelke in nemško plemstvo iz svoje dežele. S tem je bila Letonska osvobodjena. Formalno je proglasila svobodo Letonske narodna skupščina 25. maja 1920.

Letonska se je takoj lotila reševanja socialnega vprašanja in je izvedla radikalno agrarno reformo. Veleposestniki so smeli obdržati le 50 do 100 ha zemlje. Vse drugo so morali pustiti brez odškodnine.

Zunanja politika Letonske je imela pred seboj vedno le en cilj: ustvariti blok baltičkih držav. To pa se ji ni posrečilo.

Danes je Letonska zopet izgubila svojo politično suverenost.

Književnost

Pleterska kartuzija

Uvod.

Lansko leto je izšla zanimiva in razkošno opremljena knjiga »Kartuzijani in kartuzija Pleterje«. Ni dvoma, da je prinesla sodobni povnanjeni družbi potreben pouk o redu, ki je v katoliški Cerkvi najstrožji, saj je danes na svetu le kakih dvajset kartuzijanskih samostanov. Kdor je knjigo samo prebral, so se mu razbegnile vse morebitne meglene utvare in čudne sodbe o neki nečasovni, zastareli srednjeveškosti, utvare in sodbe, ki se jih človek kar mimogrede naleze.

V začetku oktobra sem imel priliko preživeti dva dni med pletersko kartuzijansko družino. Prvič sem bil v Pleterjih v priliki nekega gimnazijskega izleta, a v spominu mi je ostalo le glavno pročelje in znamenita ura na prvem dvorišču in nemara še lončeni vrček vina, ki sem ga razbil na hodniku. Letos pa sem prišel tja s prazničnim srcem, s pričakovanjem novih in velikih doživetij.

Kartuzija.

V soglasju s svojim namenom si je kartuzijanski red postavil svoje samostane po samotnih krajih. Ustanovitelj Pleterij, celjski grof Herman II., ni mogel najti pripravnejše zemlje, kot je severovzhodno podnožje Gorjancev. Posestvo pleterske kartuzije daje pretežno les in vino, pa tudi vse druge poljske

pridelke v manjši meri. Samostan, skrit med gozdovi in griči, tri kilometre od St. Jerneja, je tako prava božja državnica, ki družji v sebi najmodernejšo gospodarstvo in najvnetejše bogoljubno življenje.

Jedro nove kartuzije, sezidane v prvih letih tega stoletja, tvori cerkev presv. Trojice, ki je po dolgih (do 160 m!) hodnikih zvezana z meniški celicami, s kapelicami in ostalimi deli samostana, ki oklepajo dve dvorišči. V drugem, zelo prostranem dvorišču je sredi cipresovega gaja redovo pokopališče. Na obeh straneh poti se vrstijo preproste gomile z enakimi lesenimi križi, a brez slehernega napisu. Odmrli so svetu vsi ti bratje in očetje, nepoznani ljudem, so živeli samo Bogu in izdihnil v Njegovi ljubezni. Takoj za celicami je prvi samostanski zid, onkraj njega so vrtovi, sadovnjaki, razna gospodarska poslopja celo kos gozda, vse to pa oklepa drugi zid.

Pleterska samostanska družina šteje kakih osemdeset ljudi: očetov, bratov in hlapcev. To visoko število se preživlja v glavnem s samostansko zemljo, ki je spričo svoje obdelave in smotrne gospodarske izrabe lahko najboljši zgled. Pridelujejo vino, sadje, žito, krompir in se oskrbujejo z domačimi mlečnimi izdelki. Mlado sadno drevje v okviru zunanega zidu daje najlepše upe, da bo pletersko sadje čez nekaj let po kakovosti in množini na prvem mestu.

Samostan pa vrši tudi važno socialno vlogo s tem, da siromašnim okoličanom in beračem deli hrano. Ob sleherni uri je pred vhodom

kopica ljudi. Redno je na dan razdeljenih kakih sto obedov. Ni izključeno, da so med temi ljudmi, ki prejemajo miloščino, nekateri z dvomljivo potrebo. Toda kdo bi vsakomur videl v srce! Lačen ne gre nihče od samostanskih vrat.

Redovne obljube prepovedujejo tako očetom kakor bratom uživanje mesnih in na msti pripravljenih jedi. Ribe so seveda izvzete. Vendar je hrana, ki sestoji iz jajčnih, mlečnih in močnatih jedi, iz zelenjave in sočivja, različnih omak, sira in sadja, zadostna in prav dobra.

V zboru očetov relativno prevladujejo po narodnosti Nemci iz Švice in Nemčije, za njimi pa pridejo Francozi. Izmed Slovanov je največ Slovencev in Hrvatov, a zastopani so tudi Poljaki in Slovaki. Prior je zdaj Hrvat in prav pod njegovim večjim vodstvom je opazati vedno močnejši domači dotok v kartuzijo, ki stoji na meji dveh narodov.

Ko je v začetku tega stoletja kulturni boj v Franciji za nekaj časa pregnal tudi kartuzijanski red, so se ne le francoski kartuzijani zatekli v samostane po tujih državah, temveč je tudi premično redovno premoženje prišlo v posest tujih samostanov. Tako so Pleterje prav v času, ko so bile na novo sezidane, dobile mnogo potrebne cerkvene opreme. Omembe vreden je zlasti mramorni oltar, ki ga je v zadoščenje za svoje grehe kupila znana markiza Pompadour, ljubimka kralja Ludovika XV. Francoskega izvora je tudi oltar relikvij in pa oltar device Orleanske z značilnim grbom: na

modrem polju pokončen meč, ki drži krono, na vsaki strani pa lilija, znak bourbonske vladarske rodovine. Veliko umetniško vrednost predstavljajo lesene rezbarije, ki tvorijo cerkveno opravo in kjer je na mnogih mestih videti bourbonsko lilijo.

Razen slikovitih kapelic, kjer dan za dnem mašujejo očetje, ima samostan tudi prostrano in krasno urejeno knjižnico, sredi katere stoji kip Matere božje. Knjige, pisane v vseh večjih jezikih, so seveda nabožnega liturgičnega in praktičnega značaja, saj so kartuzijanom poleg molitev najvažnejša duševna hrana. Knjižnica ima nekaj rokopisov iz neznanega časa, ki vsebujejo psalme s koralnim notnim sistemom. Lomljeno pisana latinščina in rdeče notne črte, premišljeno in raznobarvo okrašene inicijalke te navdajo z zadivljenostjo. Strmeti moraš nad potrpežljivostjo in ljubeznijo, s katerima so menihi davno nekoč prepisovali bogoslužne knjige na pergamentni papir ter nam tako ohranili dragocene in prelepe spomenike srednjeveške kulture.

Vsak kartuzijanski menih živi v svoji lastni enonadstropni hišici, ki se pride vanjo s hodnika. Hišica ima vrtič, kjer si menih lahko goji raznovrstne cvetice in se tako telesno pregiblje. Tudi si mora kartuzijan sam žagati in cepiti drva. V prvem nadstropju sta dve sobici. Prvi ima oltarček Matere božje in se po molitvi, ki jo kartuzijan vselej zmoli na povratku v celico, imenuje »Zdrava Marija«.

(Konec prihodnjic.)